

IES HISTORIADOR CHABÀS DE DÉNIA
Departament: FOL

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA
FORMACIÓ I ORIENTACIÓ LABORAL

1r FPB

Professora: Ester Pellicer Escrivá

Curso: 2022-2023

ÍNDIX

1. Introducció.....	2
a) Justificació de la programació.....	2
b) Referències legals.....	3
c) Contextualització.....	4
2. Objectius.....	4
3. Competències.....	5
4. Continguts.....	6
5. Unitats didàctiques.....	6
a) Organització de les unitats didàctiques.....	6
b) Distribució temporal de les unitats didàctiques.....	8
6. Metodologia. Orientacions didàctiques.....	8
a) Metodologia general i específica.....	8
b) Activitats i recursos didàctics i organitzatius.....	9
c) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge.....	9
d) Activitats Complementàries i extraescolars.....	10
7. Avaluació de l'alumnat.....	10
a) Criteris d'avaluació.....	10
b) Instruments d'avaluació.....	11
c) Criteris de qualificació.....	13
d) Pla de recuperació.....	15
e) Activitats de reforç i ampliació.....	15
8. Mesures d'atenció a la diversitat i a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.....	16
9. Elements transversals.....	16
a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.....	17
b) Comunicació audiovisual. Tecnologies de la informació i la comunicació.....	17
c) Emprenedoria.....	18
d) Educació cívica i constitucional.....	18
10. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.....	19

1. Introducció.

a) Justificació de la programació.

Els docents necessiten com a qualsevol altre professional, planificar la seua activitat. Esta planificació educativa resulta imprescindible per una banda, per ajustar-se a la normativa i, per altra, per contextualitzar la tasca docent en un entorn concret.

Programar és dissenyar, estructurar, elaborar un pla que previnga la posada en pràctica de tot un procés d'ensenyament-aprenentatge.

La programació didàctica en la formació professional és un procés dinàmic, canviant i flexible i, per tant, no pot entendre's com un fet estàtic i inamovible. En este procés es poden diferenciar una sèrie de fases:

1. **Analitzar** la situació socioeducativa davant la qual es va a actuar i les necessitats formatives
2. Fixar uns **objectius** a assolir, unes **competències** a desenvolupar i uns **continguts** a treballar. Per la qual cosa, es traçarà un pla d'acció mitjançant **metodologies actives i àgils**, s'organitzaran els **recursos** amb els quals es compte i s'indicaran les diverses **activitats** i tasques a realitzar.
3. **Portar a la pràctica** actuant sempre d'acord amb el que s'ha planificat i considerant que al llarg de la seua execució es tindran que prendre decisions davant imprevistos o dificultats que vagen sorgint i que obligarà a **modificar**, en la programació d'aula, determinats aspectes planificats.
4. **Avaluar**. L'avaluació permetrà comprovar si realment s'estan aconseguint els objectius plantejats i si s'està desenvolupant el **perfil competencial**. S'establiran diferents mecanismes d'avaluació al llarg de **tot el procés**, de forma continua, per tal d'observar l'evolució. Els resultats ajudaran a realitzar els ajustos o adaptacions que milloren les accions programades.

La programació que es desenvolupa al següent document correspon al mòdul de Formació i Orientació Laboral I, d'ara en endavant FOL I, que s'imparteix al **TÍTOL PROFESSIONAL BÀSIC EN INFORMÀTICA D'OFICINA** integrat dins de la família D' INFORMÀTICA I COMUNICACIÓ a l'IES HISTORIADOR CHABÀS de la localitat de Dénia (Alacant), durant el curs 2022/23.

FOL es un mòdul formatiu que es proposa en el currículum de tots els cicles formatius de FP Bàsica de la Comunitat Valenciana, tant en el primer curs (FOL I) com en el segon (FOL II).

FOL I te com finalitat familiaritzar a l'alumnat amb el marc legal de les condicions de treball i de les relacions laborals, pel que fa a la prevenció de riscos laborals. Es un mòdul de caràcter transversal, donat que es troba en tots els títols de les diferents famílies professionals.

b) Referències legals.

- Llei Orgànica 5/2002, de 19 de Juny, de les qualificacions i de la Formació Professional.

- Reial Decret 1128/2003, de 5 de setembre, pel qual es regula el Catàleg Nacional de Qualificacions.
- Reial Decret 694/2017, de 3 de juliol, pel qual es desenvolupa la Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la qual es regula el Sistema de Formació Professional per a l'Ocupació en l'àmbit laboral.
- Reial Decret 34/2008, de 18 de Gener, pel qual es regulen els certificats de professionalitat.
- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), modificada per la LO 8/2013 per a la millora de la qualitat educativa.
- Reial Decret 356/2014, de 16 de maig, per el que s'estableix set títols de Formació Professional Bàsica del catàleg de títols de l'ensenyament de Formació Professional.
- Decret 185/2014, de 31 d'octubre, del Consell, pel qual s'establixen vint currículums corresponents als cicles formatius de **Formació Professional Bàsica** en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
- Decret 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que impartixen ensenyances d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional
- Decret del Govern Valencià 39/1998, de 31 de març, d'ordenació de l'alumnat amb NEE. Modificat pel Decret 277/2003, de 14 de novembre (atenció a la diversitat)
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.
- Ordre 33/2011, per la qual es regula l'admissió de l'alumnat en centres docents de la Comunitat Valenciana públics, privats i concertats per a cursar ensenyaments de Formació Professional.
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.
- Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.
- Resolució d' 14 de juny de 2022, del director general de Centres Docents, per la qual es fixa el **calendari escolar del curs acadèmic 2022-2023**.
- Resolució de 15 de juliol de 2022, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual es dicten instruccions sobre ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent dels centres de la Comunitat Valenciana que durant el **curs 2022-2023** impartisquen cicles de Formació Professional Bàsica, de grau mitjà i de grau superior.
- Reglament UE 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques en allò que respecta al tractament de les seues dades personals i a la seua lliure circulació.
- Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals.
- Resolució de 28 de juny de 2018, de la Sotssecretària de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la que es dicten instruccions per al compliment de la normativa de protecció de dades en els centres públics de titularitat de la Generalitat.
- Reial Decret-Llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en l'ocupació.
- Reial Decret-Llei 8/2019, de 8 de març, de mesures urgents de protecció social i de lluita contra la precarietat laboral en la jornada de treball.

c) *Contextualització.*

Esta matèria s'imparteix en el IES Historiador Chabàs, que és un centre públic, ubicat a Dènia.

S'imparteixen les etapes de Educació Secundària Obligatòria (ESO) i Batxillerat, així com Cicles Formatius de FP Bàsica, Grau Mitjà i Superior.

Per a l'elaboració d'esta programació s'han tingut igualment presents les característiques del centre i el seu entorn sociocultural i productiu, així com el diagnòstic inicial de l'alumnat i les seues característiques.

Els cicles de FP Bàsica estan dirigits a joves preferentment escolaritzats que desitgen una inserció professional primerenca i que, ja que no rebutgen el mitjà escolar, poden continuar formant-se en els centres educatius ordinaris.

2. Objectius.

Els objectius de cada títol estan establerts en el Reial Decret on s'aproven els títols professional bàsics i es fixen els seus currículums bàsics, però Formació i Orientació Laboral no figura en ells com a mòdul professional perquè s'incorpora posteriorment en els currículums corresponents a la Comunitat Valenciana. No obstant això, l'ensenyament de FOL I contribueix a assolir els següents objectius generals allí establerts:

- Desenvolupar valors i hàbits de comportament basats en principis democràtics, aplicant-los en les seues relacions socials habituals i en la resolució pacífica dels conflictes.
- Desenvolupar l'iniciativa, la creativitat i l'esperit emprenedor, així com la confiança en sí mateix, la participació i l'esperit crític per resoldre situacions i incidències tant de la activitat professional com de la personal.
- Desenvolupar treballs en equip, assumint els seus deures, respectant als demès i cooperant amb ells, actuant amb tolerància i respecte als demès per la realització eficaç de les tasques i com mitja de desenvolupament personal.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i de la comunicació per informar-se, comunicar-se, aprendre i facilitar les tasques laborals.
- Relacionar els riscos laborals i ambientals amb la activitat laboral amb el propòsit d'utilitzar les mesures preventives corresponents per la protecció personal, evitant danys a les demès persones i en el medi ambient.
- Desenvolupar les tècniques de la seua activitat professional assegurant l'eficàcia i la qualitat en el seu treball, proposant, si procedeix, millores en les activitats de treball.
- Reconèixer els seus drets i deures com agent actiu en la societat, tenint en compte el marc legal que regula les condicions socials i laborals per participar com ciutadà democràtic.

El mòdul de FOL I té com a finalitat no sols la transmissió de coneixements relacionats amb la matèria de prevenció de riscos laborals, sinó també possibilitar la interiorització de pautes, rutines i comportaments correctes en salut laboral.

3. Competències.

Actualment, en l'entorn de treball, tots els treballadors han d'enfrontar-se a nous reptes. La finalitat de la formació professional és la de preparar professionals que, a més, d'una competència tècnica específica, tinguen una formació personal i humana que els permeta desenvolupar-se i relacionar-se adequadament en el seu treball. L'ensenyament de FOL I contribueix a assolir les següents

competències professionals, personals, socials i les competències per a l'aprenentatge permanent establertes en cada títol:

- Acomplir les tasques pròpies del seu nivell amb autonomia i responsabilitat, utilitzant criteris de qualitat i eficiència en el treball assignant i efectuant-lo de forma individual o com membre d'un equip.
- Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les distintes persones que intervenen en el seu àmbit de treball, contribuint a la qualitat del treball realitzat.
- Assumir i complir les mesures de prevenció de riscos i seguretat laboral en la realització de les activitats laborals evitant danys personals, laborals i ambientals.
- Acomplir les normes de qualitat, d'accessibilitat universal i disseny per tots que afecten a la seua activitat professional.
- Actuar amb esperit emprenedor, iniciativa personal i responsabilitat en l'elecció dels procediments de la seua activitat professional.
- Exercir els seus drets i complir amb les obligacions derivades de la seua activitat professional, d'acord amb l'establert en la legislació vigent, participant activament en la vida econòmica, social i cultural.

4. Continguts.

Estructura i classificació

Avaluació de riscos professionals:

- Valoració de la relació entre treball i salut.
- Anàlisi de factors de risc.
- L'avaluació de riscos en l'empresa com element bàsic de l'activitat preventiva.
- Anàlisi de riscos associats a les condicions de seguretat.
- Anàlisi de riscos associats a les condicions ambientals.
- Anàlisi de riscos associats a les condicions ergonòmiques i psicosocials.
- Riscos específics en els entorns de treball relacionats amb el perfil professional del títol professional bàsic.
- Determinació dels possibles danys de la salut del treballador que poden derivar-se de les situacions de risc detectades.

Planificació de la prevenció de riscos en l'empresa:

- Drets i deures en matèria de prevenció de riscos laborals.
- Gestió i planificació de la prevenció en l'empresa.
- Organismes públics relacionats amb la prevenció de riscos laborals.
- Plans d'emergència i d'evacuació en entorns de treball.

Aplicació de mesures de prevenció i protecció en l'empresa:

- Determinació de les mesures de prevenció i protecció individual i col·lectiva.

- Protocol d'actuació davant una situació d'emergència.
- Primers auxilis

5. Unitats didàctiques.

a) Organització de les unitats didàctiques.

U.D.1.-PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS. CONCEPTES BÀSICS.

- Concepte de salut.
- Relació entre el treball i salut.
- Definicions bàsiques sobre la prevenció de riscos.
- Condicions de treball i factors de riscos laborals.
- Màquines i ferramentes.
- Els danys a la salut del treballador: l'accident de treball, la malaltia professional i altres patologies.

U.D.2.- MESURES DE PREVENCIÓ I PROTECCIÓ

- Mesures de prevenció: principis generals de l'acció preventiva i tècniques de prevenció.
- Diferència entre mesures de prevenció i protecció.
- Protecció col·lectiva.
- Equips de protecció individual.
- Senyalització de seguretat.

U.D 3.- PRINCIPALS FACTORS DE RISC I LA SEUA PREVENCIÓ.

- Factors de risc laboral.
- Factors de risc laboral derivats de les condicions de seguretat.
- Llocs de treball.
- Equips de treball: màquines i ferramentes.
- Prevenció d'accidents de tràfic (accident de treball in itinere)
- Risc elèctric.
- Risc d'incendi.
- Factors de risc laboral derivats de les condicions medioambientals.
- Factors de risc laboral derivats de les condicions ergonòmiques.
- Postures forçades.
- Moviments repetitius.

- Maneig manual de cargues.
- Pantalles de visualització de dades.
- Factors de risc laboral derivats de les condicions psicosocials.

U.D 4.- LA GESTIÓ DE LA PREVENCIÓ.

- Drets i deures en matèria de prevenció de riscos laborals.
- La gestió de la prevenció en l'empresa.
- L'avaluació de riscos laborals.
- La planificació de l'activitat preventiva.
- L'organització de la prevenció en l'empresa.
- Representació dels treballadors en matèria de preventiva.
- Organismes públics relacionats amb la prevenció de riscos laborals.
- Pla d'emergència i evacuació.

U.D 5.- PRIMERS AUXILIS.

- Primers auxilis. Conducta PAS.
- Presa i control de les constants vitals.
- Reanimació cardiopulmonar (RCP).
- Obstrucció de la via aèria. Maniobra de Heimlich.
- Traumatismes.
- Ferides.
- Hemorràgies.
- Fractures.
- Cremades.
- Intoxicacions.
- La farmaciola.

b) Distribució temporal de les unitats didàctiques.

1ª avaluació: Unitats didàctiques 1 i 2

2ª avaluació: Unitats didàctiques 3 i 4

3ª avaluació: Unitats didàctiques 5

*L'organització i la distribució temporal de les UD podrà variar en funció de les circumstàncies que sorgeixin al llarg del curs.

6. Metodologia. Orientacions didàctiques.

a) Metodologia general i específica.

El mòdul de FOL I té com a finalitat no sols la transmissió de coneixements relacionats amb la matèria de prevenció de riscos laborals, sinó també possibilitar la interiorització de pautes, rutines i comportaments correctes en salut laboral.

La metodologia didàctica escollida s'orienta a la consecució d'un procés d'ensenyamentaprenentatge que, junt amb l'aportació a l'alumnat de coneixements suficients i adequats, els capacite per aprendre per si mateix i per treballar en equip. Per això la metodologia utilitzada es concreten en els següents principis:

- És una metodologia activa i constructivista, persegueix la consecució de l'aprenentatge significatiu de l'alumnat: procés de participació activa dels alumnes en l'aprenentatge, l'activació de les seues idees prèvies, per a promoure la relació d'aquestos amb la nova informació, tenint en compte les seues errades de construcció.
- Així mateix es una metodologia participativa, es fonamenta majoritàriament en participació dels alumnes en el procés, buscant la interacció, realitzant el treball en equip i la seva intervenció en l'adquisició de coneixements.
- A més a més es una metodologia d'investigació i indagació, els coneixements s'adquireixen mitjançant una recerca i anàlisi de la informació..
- També es planteja un enfocament globalitzador i motivador, que partint dels diferents coneixements i interessos de l'alumnat, busca la relació amb els nous continguts del mòdul, adaptant-los a la realitat socioeconòmica del centre, dels alumnes i del context en el qual desenvoluparan la seva activitat professional.

b) Activitats i recursos didàctics i organitzatius

Al llarg de cada unitat didàctica es realitzaran distintes activitats per a facilitar la seua comprensió per part de l'alumne. Les activitats seran:

- Individuals i grupals (si la situació sanitària ho permet).
- D'avaluació inicial, introducció i descobriment.
- De formació, desenvolupament, anàlisi o estudi de casos, destinades a desenvolupar habilitats i destreses més complexes.
- D'aplicació, resum i consolidació, destinades a aplicar, mesurar, avaluar o situar allò après en una estructura més amplia i adquirir capacitats que siguin transferibles a altres situacions el més pròxim a les reals.

S'utilitzarà un **DOSSIER**, facilitat pel professor, per seguir l'assignatura i fer les activitats.

En la pràctica docent diària, es poden emprar també altres recursos com la pissarra, ordinador, canó projector, vídeos, textos periodístics, cine, anuaris estadístics, premsa, revistes, blogs,...

Es consultaran textos legals com el Decret del títol que regula cada cicle formatiu, la Consitutció Espanyola, l' Estatut dels Treballadors, la Llei General de la Seguretat Social, Convenis col·lectius així com sentències laborals.

Al llarg del curs s'utilitzarà aquesta metodologia seguint la línia d'actuació del Departament, amb la intenció d'interioritzar els continguts del mòdul i desenvolupar les actituds i els procediments.

c) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge.

La metodologia aplicada es traduirà en l'aula desenvolupant les unitats d'acord amb el següent esquema de treball:

- **Introducció a la unitat de treball amb l'objectiu de motivar els alumnes:** Exposició per part del professor dels continguts que es van a treballar, a fi de proporcionar una visió global de la unitat que ajude els alumnes a familiaritzar-se amb el tema.
- **Anàlisi dels coneixements previs dels alumnes:** Mitjançant una sèrie de preguntes inicials en cada unitat, el professor realitzarà una avaluació preliminar dels coneixements de partida dels alumnes. D'aquesta manera l'alumnat entrarà en contacte amb el tema i el professor identificarà els coneixements previs que posseeix el grup d'alumnes, amb la qual cosa podrà introduir les modificacions necessàries per a atendre les diferències i, sobretot, per prevenir.
- **Exposició de continguts i desenvolupament de la unitat:** El professor desenvoluparà els continguts essencials de la unitat didàctica, mantenint l' interès i fomentant la participació de l'alumnat. Quan ho estime oportú, i en funció dels interessos, demandes, necessitats i expectatives dels alumnes, podrà organitzar el tractament de determinats continguts de forma agrupada, o reestructurar-los, de manera que els facilite la realització d'aprenentatges significatius.
- **Treball individual dels alumnes exercint les activitats proposades:** Els alumnes realitzaran distints tipus d'activitats, per a assimilar i reforçar el que han après. Aquestes activitats se succeeixen en el desenrotllament dels continguts, refermant els conceptes principals i la generalització dels mateixos. Tot això realitzat davall la supervisió personal del professor, que analitzarà les dificultats i orientarà i proporcionarà les ajudes necessàries.
- **Treball en xicotets grups:** Si la situació sanitària ho permet els alumnes duran a terme activitats en xicotets grups per a desenvolupar un treball cooperatiu.
- **Resum i síntesi dels continguts de la unitat:** En finalitzar cada unitat es sintetitzaran les principals idees exposades i es repassarà el que els alumnes han comprés.

d) Activitats Complementàries i extraescolars

A continuació es presenten aquelles **activitats complementàries** al normal desenrotllament del mòdul, les quals seran dutes a terme sempre que siga possible tenint en compte els recursos disponibles, el temps i l'organització del departament.

- Visionat de pel·lícules relacionades amb els continguts del mòdul per al seu posterior anàlisi

crítica.

- Xarrades amb experts de diferents àmbits. (representants sindicals, especialistes en prevenció, membres de la creu roja..).

Pel que fa a les **activitats extraescolars**, no se'n farà cap.

7. Avaluació de l'alumnat.

a) Criteris d'avaluació.

Els criteris d'avaluació corresponents a cadascú dels resultats de aprenentatge son els següents:

1.- Avaluat els riscos derivats de la seua activitat, analitzant les condicions de treball i els factors de risc presents en el seu entorn laboral.

a S'ha valorat la importància de la cultura preventiva en tots els àmbits i activitats de l'empresa.

b S'han relacionat les condicions laborals amb la salut del treballador.

c S'han classificat els factors de risc en l'activitat i els danys derivats.

d S'han identificat les situacions de risc més habituals en els entorns de treball de l'activitat professional relacionada amb el títol professional bàsic.

e S'ha valorat la importància de l'avaluació de riscos en l'empresa.

f S'han determinat les condicions de treball amb significació per a la prevenció en els entorns de treball relacionats amb el perfil professional del títol professional bàsic.

g S'han classificat i descrit els tipus de danys professionals, amb especial referència a accidents de treball i malalties professionals, relacionats amb el perfil professional del títol professional bàsic.

2.- Participa en l'elaboració d'un pla de prevenció de riscos en una xicoteta empresa, identificant les responsabilitats de tots els agents implicats.

a S'han determinat els principals drets i deures en matèria de prevenció de riscos laborals.

b S'han identificat les distintes formes de gestió i de representació de treballadors en matèria de prevenció de riscos.

c S'han identificat els organismes públics relacionats amb la prevenció de riscos laborals.

d S'ha valorat la importància de l'existència d'un pla preventiu en l'empresa que incloga la seqüenciació d'actuacions que s'han de realitzar en cas d'emergència i evacuació d'una empresa del sector.

3.- Aplica les mesures de prevenció i protecció, analitzant les situacions de risc en l'entorn laboral del títol professional bàsic.

a S'han definit les tècniques de prevenció i de protecció individual i col·lectiva que han d'aplicarse per a evitar els danys en el seu origen i minimitzar les seues conseqüències en el cas que siguen inevitables.

b S'han analitzat el significat i l'abast dels diferents tipus de senyalització de seguretat.

c S'han analitzat els protocols d'actuació en cas d'emergència.

d S'han identificat les tècniques de classificació de ferits en casos d'emergència amb víctimes de diversa gravetat.

e S'han identificat les tècniques bàsiques de primers auxilis que han de ser aplicades en el

lloc de l'accident davant de distints tipus de danys i la composició i l'ús de la farmaciola.

b) Instruments d'avaluació.

Els instruments i tècniques d'avaluació comporten un procés de **recollida constant** d'informació amb la finalitat d'avaluar unes conductes que posen de manifest el grau i les maneres amb les quals l'alumnat realitza l'aprenentatge dels diferents continguts i de les que es poden obtenir **evidències significatives** del grau de desenvolupament del **perfil competencial**.

Estos instruments avaluaran els **criteris d'avaluació** i no els continguts.

Les activitats específiques avaluablestaran associades a un o diversos criteris d'avaluació com a referència per a la seua valoració.

Hi ha moltes tècniques i instruments per a avaluar en la Formació Professional i variaran **segons el moment**, l'aspecte que vulgam avaluar i la finalitat perseguida.

Cal tenir en compte que les activitats específiques que s'exposen a continuació són també activitats d'ensenyament-aprenentatge, donat que no sols ens serviran per a valorar el coneixement i la destresa adquirides, sinó també allò que ens **faltaria per aconseguir** i que compliria una funció formativa per al docent i, amés, una funció reguladora de l'estudi i comprensió per part de l'alumnat.

Avaluació	Objectiu	Amb què avaluar?	Moment
Inicial o Diagnòstica.	<ul style="list-style-type: none">- Coneixements previs, motivacions i interessos.- Diagnosticar dificultats.	<ul style="list-style-type: none">- Debats, xerrades.- Proves escrites.- Qüestionaris.- Dinàmiques de grup.	En iniciar cada etapa de treball.
Formativa.	<ul style="list-style-type: none">- Comprovar la consecució dels objectius proposats i l'evolució de l'alumnat.- Caràcter regulador, orientador i autocorrector del procés formatiu.	<ul style="list-style-type: none">- Qüestionaris.- Entrevistes.- Enquestes.- Observació directa y sistemàtica.- Proves orals o escrites.- Exposicions.- Pràctiques.	En qualsevol moment del procés d'ensenyament.

		- Rúbriques.	
Final o sumativa.	- Comprovar el grau de desenvolupament i els resultats d'aprenentatge.	- Qualsevol de les anteriors.	Al final de cada etapa de treball, trimestre o curs.
Autoavaluació i Coavaluació.	- Fer-los partícips del seu procés d'aprenentatge. - Grau de satisfacció.	- Escales d'autovaloració. - Entrevistes personals. - Fulla de valoració d'equip. - Debats finals.	Al final de cada trimestre i curs.

c) Criteris de qualificació.

Constitueixen els aspectes sobre els quals anem a qualificar i valorar quantitativament l'alumnat al llarg del curs.

En Formació Professional, els criteris deuen fer-se públics i ser presentats a l'alumnat i a les seues famílies en cas de ser menors d'edat a principi de curs per a que siguen coneixedores.

Per este motiu, es dissenyarà un document resum per a entregar a l'alumnat els primers dies de classe o per a col·locar en el tauler informatiu de l'aula o en la Plataforma AULES.

A continuació, es detallen els criteris de qualificació d'esta programació didàctica amb caràcter global per a tot el curs, detallant els percentatges de qualificació o el valor assignat.

Treballs, activitats, reptes, jocs, exposicions, debats i projectes	Proves objectives	Autoavaluació	Coavaluació
Activitats realitzades a l'aula i a casa.	Proves objectives orals o escrites.	Escales d'autovaloració.	Full valoració companys.
Qüestionaris.	Proves de comprensió de cada bloc	Quadern d'aprenentatge.	Debats finals.
Aportació voluntària de treballs per part dels alumnes	Exposicions de treballs individuals o en grup.		
Treballs obligatoris.			
Jocs.			
Resolució d'activitats proposades al llibre de FOL i pel propi professor/a.			
Debats.			
Participació en altres activitats de diversa índole.			

En concret, els percentatges a aplicar per a la qualificació de l'alumnat i l'obtenció de la nota, seran els següents:

- Proves objectives orals o escrites: **50%** en funció de les necessitats de la matèria.
 - Treballs, activitats, dinàmiques, exercicis, reptes, jocs, microprojectes i altres treballs de diversa índole, amb caràcter obligatori: **40%**.
 - Autoavaluació: **5%**.
 - Coavaluació: **5%**
- Per a l'aplicació d'aquests percentatges, i poder obtenir una qualificació positiva en el mòdul, caldrà que l'alumnat **obtinga almenys un 4** en cada apartat, per poder realitzar-li la nota **mitjana**.
- La presentació de qualsevol treball activitat, repte jocs o templates, fins a 5 dies **fora del termini restarà 1** punt de la seua nota. A partir de 5 dies fora del termini ja no es podrà presentar.
- En cas de que el professorat observe **indicis de copia a altre company/a** o de la utilització d'algun material de suport extra durant les proves o exàmens no autoritzat pel professorat, la prova quedarà automàticament suspesa.
- La qualificació del mòdul serà numèrica de 1 a 10. En el butlletí, la nota es posa sense decimals, **per aprovar caldrà traure mínim un 5** o més.
- Totes les activitats, treballs i proves que s'indiquen com **obligatòries** s'han de realitzar i entregar, excepte causa de força major degudament justificada, **la no presentació o no concurrència a una prova** sense la corresponent justificació **oficial** acreditativa, suposarà la **no superació de l'avaluació**. Si es tracta d'una falta justificada de forma oficial, el professorat establirà el dia per a que l'alumne/a pugui realitzar l'examen
- En la qualificació de les activitats es tindrà en compte si l'alumnat segueix les indicacions donades en la GUIA DE PRESENTACIÓ D'ACTIVITATS I TREBALLS relacionades els aspectes formals, i continguts mínims que apareixen en la guia facilitada per AULES.
- **La nota final de cada avaluació** serà una **nota ponderada**, és a dir, s'obtindrà segons la importància de totes les proves, tant teòriques com a pràctiques, tant grupals com a individuals realitzades durant el trimestre.
- L'alumnat que **no supere alguna avaluació** al final de cada **trimestre**, haurà de concórrer a la recuperació final ordinària, en la que haurà de realitzar una prova específica especialment dissenyada per aquest alumnat que podrà consistir tant en examen com o amb unes activitats complementàries o treballs que li seran proposades pel professorat.
- **L'avaluació final ordinària** permetrà examinar-se de les avaluacions que l'alumnat no haja superat al llarg del curs.
- **En l'avaluació extraordinària**, l'alumnat amb alguna avaluació pendent, s'examinarà de **tota** la matèria del curs.
- Per obtenir **la qualificació final del mòdul**, es realitzarà la **mitjana aritmètica de les qualificacions obtingudes en cadascun dels trimestres**. Es tindrà en compte la progressió dels estudiants durant el curs i els continguts treballats en cada trimestre.
- L'assistència regular a classe és obligatòria, i el legislador en la Resolució de 15 de juliol de 2022 per la qual es dicten instruccions d'inici de curs per als centres que imparteixen Cicles Formatius, ha previst un percentatge del 15% de faltes màxim per a tenir dret a l'avaluació continua. Per tant, l'alumnat que supere aquesta xifra, tant amb faltes justificades, com no justificades, **perdrà el dret a**

aquesta avaluació contínua. Les conseqüències d'aquesta pèrdua seran les següents:

- L'alumnat no podrà presentar-se a les avaluacions al final de cada trimestre i haurà de concórrer a l'avaluació final ordinària, en la que haurà de realitzar una prova específica especialment dissenyada per aquest alumnat que podrà consistir tant en examen com o amb unes activitats complementàries o treballs que li seran proposades pel professorat.

Es considera retard fins a 10 minuts. 3 retards suposen una falta d'assistència. A partir de 10 minuts, l'alumnat no podrà entrar a l'aula i haurà d'esperar fins la següent sessió, considerant-se com a falta d'assistència.

d) Pla de recuperació

En el cas que no se superen les proves de recuperació i tinguen pendent el mòdul de FOL, els alumnes i les alumnes podran aprovar el mòdul mitjançant la realització d'un examen final a la data oficial corresponent a la Convocatòria Ordinària, o, si escau, a través de la convocatòria extraordinària.

La convocatòria final ordinària (i la extraordinària) constarà de **dos proves** dels continguts impartits durant tot el curs i del mateix estil que les fetes durant el mateix, **una teòrica (50%)** pels conceptes i **una pràctica (50%)** pels procediments.

A fi de facilitar als alumnes pendents la recuperació dels aprenentatges no superats, el professorat organitzarà **un programa de recuperació** que contindrà les activitats, el moment de la seua realització i la seua avaluació. Les activitats que hauran de realitzar els alumnes per a superar les dificultats que va ocasionar la qualificació negativa del mòdul podran consistir en exercicis escrits o orals, realització de treballs i pràctiques, presentació de tasques incloses en el programa de recuperació o altres que estime convenient, seguint els criteris establits pel departament.

e) Activitats de reforç i ampliació.

Per als alumnes que ho requereixen, es podrien adoptar les mesures següents:

- Realització d'**activitats de reforç**; Es facilitarà als alumnes que ho necessiten exercicis extra que posteriorment seran corregits.
- Classes extraordinàries quan les disposicions horàries ho permeten.

Es plantejaran **activitats d'ampliació** dels coneixements que es presentaran com a activitats voluntàries i que tindran una repercussió positiva en la nota de cada trimestre. Aquestes activitats podran sumar fins a 0,5 punts a la nota obtesa en cada trimestre i consistiran en treballs individuals d'investigació, visionat i anàlisi de pel·lícules o en la lectura de llibres relacionats amb la matèria. L'alumnat també podrà proposar alguna activitat relacionada amb el mòdul no contemplada per la professora.

8. Mesures d'atenció a la diversitat i a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu

Aquesta programació és oberta i flexible per a atendre a la diversitat de l'alumnat i ha de desenrotllar-se amb unes finalitats bàsiques: previndre l'aparició o evitar la consolidació de les dificultats d'aprenentatge.

L'educació inclusiva part de la base que cada alumne té necessitats úniques i la consideració de la diversitat com un valor positiu que millora i enriqueix el procés d'aprenentatge i ensenyança. És per això que, tal com determina el Decret d'Inclusió 104/2018, de 27 de juliol, del Consell garantix l'equitat i la inclusió educativa, s'establixen 4 nivells de mesures de respostes educatives que contribuïxen a la personalització del procés educatiu.

Pel que fa a la present programació ens trobem amb mesures de resposta educativa del nivell II que es dirigixen a tot l'alumnat d'un grup classe que impliquen suports ordinaris ja que es dona resposta a la diversitat de tot l'alumnat del grup, s'establixen activitats d'ampliació i reforç per al desenrotllament competencial i la prevenció de dificultats d'aprenentatge així com actuacions transversals que fomenten la igualtat, la convivència, la salut i el benestar.

Per a l'alumnat que requerisca un suport educatiu ordinari per part del professorat aplicarem les següents mesures d'actuació metodològiques en l'aula:

1. Estratègies d'ensenyança-aprenentatge:

- Introduir de forma planificada l'ús de tècniques metodològiques que promoguen la participació i ajuda entre alumnat.
- Ús d'estratègies per a centrar l'atenció del grup: accentuant informació, posant l'èmfasi en algun contingut amb l'entonació, gestos o moviments; reiterant informació amb pauses i canvis de ritme en la dinàmica.
- Dissenyar activitats àmplies, que tinguin diferents graus de dificultat i que permeten diferents possibilitats d'execució i expressió.
- Assignació flexible de temps en funció de les dificultats trobades en l'alumnat.

2. Reforços grupals: Agrupaments flexibles en la classe i aprenentatge cooperatiu, si la situació sanitària ho permet o si es treballa de forma telemàtica.

3. Reforços individuals: Activitats de reforç i ampliació.

4. Recursos materials: Seleccionar el material que puga ser utilitzat per tot l'alumnat indistintament.

No obstant això, en algun cas, i atenent a necessitats educatives més concretes o específiques, serà necessari comptar amb la implicació del Departament d'Orientació per a concretar un pla de treball.

9. Elements transversals

La transversalitat educativa fa referència a determinades ensenyances que estan presents en totes les àrees del currículum amb la finalitat de contribuir a la formació integral de l'alumnat, i a la preparació del mateix per a integrar-se en la societat. Els aprenentatges relacionats amb els valors transversals contribuïxen de manera especial a l'educació en valors morals i cívics, a la formació integral de l'alumnat. Els temes transversals que es poden treballar de forma completa en les diferents unitats didàctiques del mòdul són:

a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.

La lectura ha de respondre a l'objectiu **llegir per a aprendre**. És molt important remarcar i

assenyalar que la competència lectora no és uniforme, al contrari, és una competència asimètrica: un individu no té desenvolupades les mateixes habilitats de lectura en diferents tipus de text, per la qual cosa és fonamental treballar diferents tipus de textos i situacions de lectura a diferents nivells.

El valor de la lectura ho podem veure des d'una triple perspectiva:

- Permet comprendre la informació continguda en els textos i assimilar-la d'una manera crítica.
- Estimula la imaginació, és font de plaer i ajuda al pensament abstracte.
- Contribueix a conservar i millorar la competència comunicativa, tant oral com escrita, que han d'aconseguir els nostres alumnes.

Per tot açò, es pretén despertar l'interès de l'alumnat per la lectura en general i per aquelles lectures que, en particular, es troben relacionades directament amb els continguts arrellegats en esta programació.

De la mateixa manera, es persegueix desenvolupar en l'alumnat l'esperit crític a través de les activitats que es proposen sobre estes lectures, així com també millorar la capacitat d'expressió verbal (oral i escrita) i de comprensió. Amb tot açò, es vol contribuir al desenvolupament de les pròpies opinions de l'alumnat així com també procurar per la seua banda un estudi autònom que actue afavorint la seua maduresa personal.

Les línies bàsiques d'actuació en la programació seran les següents:

- 1.- Desenvolupament de la competència lectora prestant especial atenció al vocabulari clau del mòdul.
- 2.- Dinamització de la lectura, per exemple, a través de la lectura de notícies relacionades amb una unitat, facilitant a l'alumnat bibliografia i recursos disponibles en qualsevol suport que siguen adequats al seu nivell.
- 3.-Lectura de llibres relacionats amb la matèria i seleccionats pel professorat.

b) Comunicació audiovisual. Tecnologies de la informació i la comunicació.

La revolució tecnològica està provocant canvis socials ràpids. Educar per a la societat de la informació, la societat en la que es desenvolupa la vida dels nostres alumnes, es una responsabilitat ineludible que tenim els que treballem en l'educació, sense oblidar els riscos derivats de la utilització inadequada de les tecnologies de la innovació i comunicació. Sempre que els mitjans tècnics del centre ho permeten, és intenció del departament la d'anar introduint les noves tecnologies de la informació com a recurs didàctic:

- L'ús d'Internet serà una constant a l'hora d'impartir la matèria.
- L'ús d'aplicacions digitals educatives.
- Presentacions digitals d'algunes unitats didàctiques i ús de fulls de càlcul.

-Visualització de documentals i d'alguna pel·lícula per a la seua exposició en classe i el seu posterior debat.

-Utilització d'Internet en l'aula informàtica o biblioteca del centre com a recurs en la busca d'informació de la xarxa, resolució d'exercicis, lectures, etc.

- Ús per part dels alumnes de processadors de textos i de diversos programes informàtics per a fer més atractiva la presentació dels treballs.

c) *Emprenedoria.*

Se li transmeten a l'alumne les ferramentes i competències que tot emprenedor ha de conèixer i utilitzar. Es fa referència a l'esperit emprenedor a partir d'aptituds com la creativitat, l'autonomia, la iniciativa i el treball en equip i es fomenta la capacitat del alumnat de resoldre problemes, planificació, presa de decisions, la comunicació i el assumir responsabilitats en el marc educatiu.

d) *Educació cívica i constitucional.*

Amb l'objectiu d'aconseguir un desenvolupament integral de l'alumne per a la seua integració en la societat, és necessari, al mateix temps que s'introdueixen els continguts "científics", una educació en valors. Aquest tipus de continguts tenen un caràcter transversal al llarg de tot el curs i han d'estar presents en totes les matèries.

El món empresarial juga un paper cada vegada més important en la configuració de valors i actituds, influint en les accions dels individus. Els temes transversals inclosos en la programació són els següents:

- **Educació al consumidor:** S'intentarà conscienciar l'alumne cap a un consum responsable despertant en ell una actitud crítica cap a l'excessiu "consumisme".

- **Educació social i cívica:** El desenvolupament dels treballs ha d'ajudar els alumnes a aprendre a treballar en grup respectant les opinions dels altres per a així contribuir a aconseguir una convivència pacífica en societat. A més a més FOL és un mòdul eminentment social ja que analitza problemes com la desocupació, la busca d'ocupació o les situacions de necessitat cobertes per la Seguretat Social.

- **Educació ambiental:** L' impacte dels actuals sistemes de producció sobre el medi ambient és evident, pel que és necessari fer veure a l'alumne la necessitat d'aconseguir un creixement sostingut que minimitze el seu impacte sobre la natura. Es demanarà als alumnes que introduïsquen en els seus treballs mesures que tinguen en compte la protecció del medi ambient.

- **Educació per a la pau:** El contingut se centrarà a aconseguir de l'alumne certs valors solidaris, de respecte a la diversitat de criteris i de capacitat de diàleg, com elements bàsics en la prevenció de qualsevol tipus de violència i especialment la de gènere i contra persones amb discapacitat, el racisme o la xenofòbia, així com per prevenir i resoldre conflictes. Per això, es plantejarà en debats, la necessitat d'aprendre a ser tolerant i a no discriminar per raons de sexe, raça, condició social, religiosa i s'intentarà fomentar en classe un clima de diàleg i de confiança mútua alumne-professor.

Educació per a tindre hàbits de vida saludables i esportius: es pretén aconseguir que els alumnes adopten un estil de vida sa i adquirisquen hàbits saludables reflexionant sobre el factor humà en l'origen dels accidents i malalties laborals i adquirint comportaments acords a la legislació laboral.

- **Educació per a la igualtat de sexes:** S'inclourà en tots els temes. S'evitarà l'ús de llenguatge sexista o els exemples que no mostren la igualtat entre sexes. Es fomentarà un repartiment equitatiu de les tasques a realitzar en els treballs evitant-se situacions discriminatòries.

A més a més s'analitzarà la legislació laboral i es reflexionarà sobre la justificació de l'existència de normes de discriminació positiva a favor de les dones i d'altres col·lectius socialment desfavorits. Així mateix és important que aprecien l'aportació de les dones al desenrotllament de la nostra societat analitzant la importància de les dones emprenedores al llarg de la història i la lluita pel reconeixement de la igualtat en matèria laboral.

- **Responsabilitat social:** La recerca del màxim benefici per les empreses no ha de fer oblidar als estudiants que aquestes serveixen a la societat i que estan subordinades al bé de la comunitat. De la mateixa manera, l'estudi de les normes que afecten a l'empresa posen de manifest que la llibertat de mercat està delimitada per la seua funció social, i que és necessari actuar dins de certs límits, a fi d'aconseguir una societat equilibrada i justa.

- Preparació de l'alumnat per a assumir una **vida responsable en societat lliure i democràtica** valorant les normes legals com un marc de convivència estable i definit democràticament treballant sobre dinàmica de grups i tècniques de resolució de conflictes.

- Enfortiment del respecte dels **drets humans i llibertats fonamentals** valorant el paper de les administracions públiques com a garants dels drets i llibertats dels ciutadans, i la importància del compliment de les normes en matèria de seguretat social com a elements bàsics d'un Estat solidari

- **Educació en el mèrit i en l'esforç personal.**

10. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit

Esta programació amb l'objectiu de la qualitat, preveu l'avaluació del procés d'ensenyança i de la pràctica docent en relació amb els objectius del currículum, amb les necessitats educatives del centre i amb les característiques de l'alumnat, la qual cosa implicarà l'avaluació i revisió, si és el cas, de la programació didàctica, tal com estableix la Instrucció cinquantesena de l'Orde d'inici de curs.

En l'avaluació del procés d'ensenyança, els docents hem de reflexionar sobre la nostra pràctica educativa amb l'objecte de millorar-la. És per això que l'avaluació inclourà, entre altres, els aspectes següents:

- La selecció, distribució i seqüenciació dels continguts.
- Els criteris d'avaluació.
- La metodologia didàctica aplicada.
- Els materials i recursos didàctics utilitzats. Els criteris establits per a adoptar les mesures d'atenció a la diversitat.

Per a l'avaluació de la pràctica docent, es considera fonamental l'ús de dos instruments

En primer lloc, l'alumnat haurà de realitzar un **qüestionari anònim d'avaluació** del procés d'ensenyança al final de cada una de les avaluacions sobre diversos aspectes del mòdul: pràctica docent, metodologia, programació dels continguts, desenrotllament de les activitats pràctiques, recursos disponibles en l'aula, continguts que més els ha agradat, continguts que menys els ha agradat, relació professorat-alumnat, convivència en l'aula, etc.

D'acord amb una apreciació personal qualifica les afirmacions d'acord amb la següent escala:

1: Mai; 2: Molt poques vegades; 3: De vegades, sovint; 4: Molt sovint o sempre.

AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT	1	2	3	4
1. Imparteix classes que mantenen i/o augmenten l'interès de l'alumnat pels temes tractats.				
2. Orienta a l'alumne per a que realitze les seues activitats correctament.				
3. Ens estimula quan millorem el nostre rendiment.				
4. Dóna explicacions en classe, fàcils d'entendre.				
5. Mostra domini de l'assignatura que ensenya.				
6. Utilitza material didàctic adequat.				
7. Respon correctament a preguntes de l'alumnat.				
8. Qualifica objectivament d'acord amb el rendiment de l'alumnat.				
9. Durant el treball dels grups, el professor està atent al seu desenvolupament i assessora adequadament quan és necessari.				
10. Ha seqüenciat les activitats que realitzarà l'alumne durant la sessió.				
11. El professor raona l'interès de la tasca de forma que connecta amb els centres d'interès dels alumnes.				
Observacions i/o suggeriments:				

En segon lloc, el professorat realitzarà una **autoavaluació interna** que omplirà al finalitzar cada una de les avaluacions. Consistirà en un breu qüestionari d'autoavaluació, la finalitat del qual és poder detectar possibles errors o carències i esmenar-los abans de l'inici de la següent avaluació.

AVALUACIÓ INTERNA DE LA PRÀCTICA DOCENT	1	2	3	4
1.- Desenrotllament de les activitat docent				
1.1.- En les activitats d'ensenyança i aprenentatge utilitze mètodes i estratègies, incloent l'ús de tecnologies audiovisuals, de la informació i de la comunicació, per a aconseguir una ensenyança efectiva.				
1.2.- Promoc la motivació i l'interès de l'alumnat amb recursos didàctics i estratègies variades.				
1.3. -Oriente el treball personal de l'alumnat per a afavorir el seu autoaprenentatge-				
2.- Criteris d'avaluació				
2.1.- Cada unitat didàctica té clarament establert els criteris d'avaluació.				
2.2.- Utilitze suficients criteris d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents continguts (conceptuals, procedimentals, actitudinals).				
3.- Instruments d'avaluació				
3.1.- Utilitze sistemàticament instruments variats d'arregla d'informació.				
3.2.- Corregisc i explique els treballs i activitats de l' alumnat i, done pautes per a la millora dels seus aprenentatges				
3.3.- Utilitze estratègies i procediments de coavaluació en grup que afavorisquen la participació de l' alumnat en l'avaluació.				
3.4.-Utilitze diferents instruments d'avaluació (proves objectives, llibreta, rúbriques, observació directa, etc.) per a conèixer el seu rendiment acadèmic.				
3.5.- Utilitze els resultats d'avaluació per a modificar els procediments didàctics que realitza i millorar la meua intervenció docent				
4.- La gestió de l'aula				
4.1.-Planifique la meua activitat docent amb antelació, preparant materials, estructurant la intervenció, organitzant l'aula o utilitzant aules específiques.				
4.2.- Atenc a les diferents capacitats de rendiment de l'alumnat, inclús proposant diferents activitats segons el nivell.				
4.3.- Promoc la motivació i participació de l'alumnat.				

